

Verzonden: 10 februari 2025

Zaak 2024-135

Datum uitspraak: 15 januari 2025

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellante

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

1. Procesverloop

- 1.1. Bij besluit van 20 augustus 2024 is namens de Commissie voor de examens (verder: verweerster) aan appellante meegedeeld dat op grond van de praktijkervaring van appellante vrijstelling wordt verleend voor 5 studiepunten binnen de wo-bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid. Het verzoek van appellante om vrijstelling voor de cursus RB0106, Rechtswinkel, werd afgewezen.
- 1.2. Verweerster en appellante zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking. Appellante heeft per e-mail van 24 oktober 2024 te kennen gegeven haar beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3. Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 15 januari 2025, waar namens verweerster mevrouw mr. N.H.W. Montulet, examinator van de cursus RB0106, Rechtswinkel, mevrouw mr. dr. A.C. Ramautar, voorzitter Examenkamer Rechtswetenschappen en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, via videobelverbinding hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellante heeft tevens via videobelverbinding aan de hoorzitting deelgenomen.

2. Overwegingen

Het beroep van appellante

- 2.1. Het beroep richt zich tegen de vrijstellingsbeslissing van 20 augustus 2024, meer specifiek tegen het niet-verlenen van vrijstelling voor de cursus RB0106, Rechtswinkel, op grond van praktijkervaring. Appellante is van mening dat de door haar buiten het hoger onderwijs opgedane ervaring voldoende overeenstemt in niveau, omvang en inhoud met (de leerdoelen van) de cursus RB0106, Rechtswinkel, om vrijstelling te rechtvaardigen. Zij voert daartoe het volgende aan:
 - 2.1.1. Appellante heeft gedurende acht maanden uiteenlopende werkzaamheden verricht bij een rechtswinkel. Om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren, was (een studie op) hbo-bachelorniveau vereist. Appellante heeft in deze werkzaamheden theoretische, mondeling en

schriftelijke kennis en vaardigheden opgedaan binnen uiteenlopende rechtsgebieden. Ook heeft zij binnen haar eerdere opleiding opgedane kennis in de praktijk kunnen inzetten. Haar werkzaamheden werden continu beoordeeld door juridische professionals die als haar leidinggevende optraden. Appellante is van mening dat de door haar uitgevoerde werkzaamheden naar niveau, inhoud en omvang overeenkomen met de kennis, inzichten en vaardigheden die worden opgedaan binnen de cursus RB0106, Rechtswinkel.

- 2.1.2. Appellante heeft ter onderbouwing van haar inhoudelijke motivering een brief overlegd van een bestuurslid van de rechtswinkel waarvoor zij eerder werkzaam was. In deze brief en de daaraan toegevoegde bijlage wordt nader toegelicht wat voor organisatie deze rechtswinkel is, aan welke (opleidings)vereisten medewerkers van de rechtswinkel moeten voldoen en welke werkzaamheden appellante heeft uitgevoerd. Appellante wordt in de brief omschreven als betrokken, heel deskundig en secuur in haar werkzaamheden. Zij heeft binnen de rechtswinkel voldoende ervaring opgedaan in het bijstaan van recht(hulp)zoekenden. Volgens appellante blijkt uit deze brief dat zij voldoende kennis heeft gemaakt met de leerdoelen, taken en de doelgroep van de cursus RB0106, Rechtswinkel. Tevens onderschrijft deze brief volgens haar haar mondelinge en schriftelijke vaardigheden.
 - 2.1.3. Appellante is van mening dat zij tijdens haar werkzaamheden de vereiste theoretische kennis heeft opgedaan en toegepast.
 - 2.1.4. Appellante is momenteel werkzaam als sociaal-juridisch dienstverlener. Haar werkzaamheden in die hoedanigheid komen volgens haar tevens overeen met de activiteiten die studenten moeten uitvoeren in het kader van de cursus RB0106, Rechtswinkel. Binnen deze werkzaamheden heeft zij bovendien kennis opgedaan van de theorie, achtergrond en ontwikkeling van sociaaljuridische dienstverlening. Binnen haar huidige dienstverband bespreekt zij regelmatig actuele politieke onderwerpen in het kader van het begrip rechtsstaat, waarmee zij op dat punt voldoende aantoonbare kennis heeft die nodig is voor het eerste onderdeel van de cursus RB0106, Rechtswinkel.
 - 2.1.5. Appellante heeft, tevens ter onderbouwing van haar inhoudelijke motivering, verschillende juridische documenten overlegd die zij tijdens haar werkzaamheden voor de rechtswinkel en binnen haar huidige dienstverband heeft opgesteld. Appellante geeft aan dat het verzamelen van deze documenten een significante inspanning is geweest, maar dat zij van mening is dat zij toch een fors aantal documenten heeft kunnen aanleveren. Desondanks kreeg zij van verweerster te horen dat zij niet voor elk leerdoel van de cursus RB0106, Rechtswinkel een bewijsstuk van haar praktijkervaring heeft kunnen overleggen. Appellante acht het onmogelijk om voor ieder leerdoel een bewijsstuk aan te leveren.
- 2.2. Nu verweerster aangeeft dat de cursus RB0106, Rechtswinkel een zeer bijzondere en unieke academische minor is, heeft appellante het gevoel geen eerlijke kans op vrijstelling te hebben gehad. Appellante is echter door een studieadviseur aangeraden om vrijstelling aan te vragen. Tevens bestaat er geen beleid of regelgeving anderszins waaruit blijkt dat deze cursus niet voor vrijstelling in aanmerking komt.
 - 2.3. Tot slot voert appellante aan dat haar collegegeld voor de Open Universiteit is vastgesteld op het (hogere) instellingstarief en vraagt het College rekening te houden met haar financiële situatie.

Het standpunt van verweerster

- 2.4. Op grond van artikel 7.12b lid 1 sub d, artikel 7.13 lid 2 sub r van de Wet op het hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de Onderwijs- en examenregeling (OER) van de Open Universiteit, is de Commissie voor de examens bevoegd om vrijstelling te geven op grond van buiten het hoger onderwijs opgedane kennis en vaardigheden, die naar het oordeel van de examencommissie naar inhoud, omvang en niveau in voldoende mate overeenstemmen met het vrij te stellen deel van de opleiding van de Open Universiteit en waarvoor de student reeds in gelijke of hogere mate een bewijs van bekwaamheid heeft geleverd.
- 2.5. Verweerster is van mening dat appellante niet of onvoldoende beschikt over bewezen kennis, inzichten, vaardigheden of competenties, opgedaan buiten het hoger onderwijs, welke naar niveau, omvang en inhoud in voldoende mate overeenstemmen met de cursus RB0106, Rechtswinkel. De Examenkamer heeft geconstateerd dat de door appellante uitgevoerde activiteiten niet, althans onvoldoende, aantonen dat appellante alle vaardigheden heeft opgedaan, die in het onderwijsdeel van de cursus Rechtswinkel worden onderwezen. Ook is niet gebleken dat de door appellante uitgevoerde activiteiten op het vereiste niveau zijn uitgevoerd. Verweerster merkt op dat het niet mogelijk is om gedeeltelijk vrijstelling te verlenen binnen een cursus.
- 2.6. De examinerator licht in algemene zin toe dat de cursus RB0106, Rechtswinkel een unieke minor is, omdat het de eerste rechtswinkel is die in het curriculum van een academische juridische opleiding is opgenomen. De cursus bestaat uit drie delen.
- 2.6.1. In het eerste deel maken studenten kennis met de doelstellingen, de taken en de doelgroep van de Rechtswinkel tegen de achtergrond van regelgeving en jurisprudentie over de toegang tot het recht in Nederland. In dit onderdeel krijgen studenten gedurende een half jaar een intensieve theoretische, juridisch-inhoudelijke training. Aan het einde van dit onderdeel wordt een DGT-tentamen afgenomen. Alleen als studenten hiervoor slagen, mogen zij door met het volgende onderdeel van de cursus.
- Meer specifiek geeft verweerster aan dat appellante ten aanzien van dit onderdeel onvoldoende heeft aangetoond te kunnen reflecteren op ontwikkelingen uit het verleden en heden en niet heeft aangetoond in hoeverre zij bekend is met het onderzoeken van drempels in de toegang tot het recht of het zelfredzaamheidscriterium. Uit de door appellante overgelegde bewijsmiddelen kan het aantal uren dat zij werkzaam is geweest bij de rechtswinkel onvoldoende worden beoordeeld. Ook kan de kwaliteit van de (praktijk)ervaring en op welke wijze de kwaliteit van de werkzaamheden was gewaarborgd, niet worden beoordeeld.
- 2.6.2. In het tweede deel oefenen studenten met mondelinge en schriftelijke vaardigheden en doen zij kennis op van verschillende rechtsgebieden. De toetsing van dit onderdeel bestaat uit een bijzondere verplichting.
- Ten aanzien van dit onderdeel stelt verweerster dat appellante geen bewijsmiddelen heeft overgelegd voor de kwaliteit van de door haar geproduceerde schriftelijke (proces)stukken, haar gevoerde intakegesprekken, adviesgesprekken en onderhandelingen en haar kennis van de genoemde rechtsgebieden.

- 2.6.3. Tot slot gaan studenten in het derde deel aan de slag als medewerker van de rechtswinkel, onder begeleiding en coaching van een team van juridisch professionals. De minor omvat in totaal 15 EC. Toetsing van dit onderdeel bestaat uit het opmaken van een tiental schriftelijke stukken, waarvan minimaal twee schriftelijke juridische adviezen. Ook dient de student een reflectieverslag op te leveren.
- Ten aanzien van dit onderdeel, betoogt verweester dat appellante geen bewijsstukken heeft overgelegd om de kwaliteit te beoordelen van de door haar genoemde schriftelijke stukken en haar concrete overall praktijkervaring.
- 2.6.4. De onderdelen van de cursus werken in elkaar door. Het vrijstellingsverzoek van appellante is beoordeeld aan de hand van een bepaalde (voldoende) mate van overlap in inhoud, niveau en omvang, die verweester niet in een percentage kan uitdrukken. Verweester merkt op dat de praktijkervaring van appellante in zijn totaliteit vooral hiaten vertoont ten aanzien van de academische leerdoelen.
- 2.7. Aan de brief van het bestuurslid van de rechtswinkel waar appellante eerder werkzaam was, kan verweester geen bewijskracht ontleen. Hierin wordt gesteld dat appellante zou voldoen aan alle leerdoelen van de cursus RB0106, Rechtswinkel, maar dit wordt niet nader gemotiveerd. Bovendien zegt deze verklaring niets over de kwaliteit van de werkzaamheden van appellante. Het feit dat de brief niet afkomstig is van een onderwijsinstelling, is geen punt (meer) voor verweester. Wat wel belangrijk is, is de borging van kwaliteit. Echter, als appellante aangeeft dat haar werkzaamheden bij de rechtswinkel waar zij eerder werkzaam was, werden gecontroleerd en getoetst door juridisch professionals, dan gaat verweester hiervan uit.
- 2.8. Verweester betwist dat appellante geen eerlijke kans heeft gehad op een vrijstelling. Het vrijstellingsverzoek is correct en diepgaand bekeken. Vanwege het unieke karakter van de cursus en omwille van de kwaliteitsborging, zal per 1 september 2025 de cursus RB0106, Rechtswinkel worden uitgesloten van vrijstelling.

Het oordeel van het College

- 2.9. Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweester. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich dat de beslissing van verweester slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht.
- 2.10. Het College is, toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweester verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweester niet in rechte standhoudt. De gegeven motivering kan het besluit niet dragen. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen:
- 2.10.1. Voor het College is onvoldoende concreet gebleken hoe de praktijkervaring van appellante getoetst is en naar welke maatstaven deze toetsing heeft plaatsgevonden. Ook is onvoldoende gebleken of praktijkervaring altijd onvoldoende is om tot vrijstelling te komen of welke mate van praktijkervaring wel voldoende had kunnen zijn om de gestelde hiaten op te vangen. Dit maakt het lastig voor appellante om concreet en voldoende bewijs aan te leveren om haar praktijkervaring mee te staven. Het gebrek van een concrete(re) maatstaf, betekent bovendien dat het besluit niet voldoende toetsbaar is. Het College kan niet nagaan tegen welke lat appellante is gehouden.
- 2.10.2. De cursus RB0106, Rechtswinkel is opgebouwd uit drie onderdelen. Om het derde onderdeel, de praktijk, goed te kunnen uitvoeren, is vereist dat onderdeel 1 en onderdeel 2

beheerst worden. Verweerster geeft aan dat appellante met name niet heeft aangetoond reeds te beschikken over alle theoretische kennis die aan bod komt in onderdeel 1. Echter, heeft de examinerator ter zitting aangegeven dat de door appellante eerder uitgevoerde werkzaamheden bij de rechtswinkel waarschijnlijk wel voldoen aan onderdeel drie, hoewel de kwaliteit hiervan niet kan worden nagegaan. Indien het betoog van verweerster gevolgd wordt en de onderdelen van de cursus inderdaad zo in elkaar grijpen dat een goede beheersing van de onderwerpen van deel één en deel twee nodig is om deel drie goed te kunnen uitvoeren, dan is het College van oordeel dat daaruit slechts de conclusie getrokken kan worden dat wanneer iemand reeds over voldoende praktijkervaring beschikt om onderdeel drie uit te voeren, iemand inherent ook beschikt over de benodigde kennis en vaardigheden uit de eerste twee onderdelen van de cursus. Aangezien verweerster heeft toegelicht dat appellante wellicht wel aan de doelen van deel drie voldoet, valt zonder nadere motivering van het besluit, die ontbreekt, niet in te zien waarom de vrijstelling geweigerd is vanwege het niet aantoonbaar behalen van de leerdoelen van deel een en deel twee.

- 2.10.3. In de schriftelijke stukken legt verweerster de nadruk op het niet op één op één kunnen matchen van de praktijkervaring van appellante aan de inhoud, vaardigheden, rechtsgebieden, zwaarte en leerdoelen van de minor Rechtswinkel en het ontbreken van bewijsmiddelen die de kwaliteit van de werkzaamheden van appellante onderbouwen. Het ontbreken van de academische kennis, die aan bod komt in onderdeel 1, is slechts zijdelings genoemd. Aan de hand daarvan heeft appellante, logischerwijze, concrete bewijsstukken overlegd waaruit haar (schriftelijke) juridische vaardigheden blijken. Ter zitting is het zwaartepunt van het verweer echter verschoven naar het ontbreken van de academische kennis die voorkomt in deel 1 van de cursus RB0106, Rechtswinkel. Indien het zwaartepunt vanaf het begin af aan op het ontbreken van academische kennis had gelegen, had appellante concreter bewijs kunnen aanleveren.

- 2.11. Ten aanzien van het financieel belang van appellante, stelt het College vast dat dit geen belang kan zijn in de administratief beroepsprocedure. Het College is slechts bevoegd ten aanzien van de beslissingen die worden genoemd in artikel 7.61 lid 1 WHW en kan deze omstandigheden van appellante zodoende niet meewegen in de beslissing.

Conclusie

- 2.12. Het bovenstaande leidt dan ook tot de conclusie dat het beroep, voor zover het beoordeeld wordt binnen de bevoegdheid van het College en met de beoordelingsmaatstaven die zij daarbij hanteert, gegrond is. Het College vernietigt de beslissing van verweerster en draagt verweerster op binnen vier weken een nieuwe beslissing te nemen met inachtneming van het bepaalde in deze uitspraak.

3. Beslissing

Het College

Rechtsdoende:

verklaart het beroep gegrond. Verweester wordt verzocht om in het licht van deze uitspraak, binnen vier weken een nieuwe beslissing te nemen.

Deze uitspraak is gedaan door mr. T. Dohmen, plaatsvervangend voorzitter, en dr. R. van Bree, dr. L.A. van Oortmerssen, H.C.E. Pepels en drs. I.V. Storm-Steveldmans, leden, in tegenwoordigheid van mr. A.L.H. Soons-Koopman als secretaris

w.g. de secretaris,

w.g. de plaatsvervangend voorzitter,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

mr. T. Dohmen

voor eensluidend afschrift,

mr. A.L.H. Soons-Koopman

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.